Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Articulus 1mus

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

n̄ ē necesse ut amplius quid dicamus de unitate a mundi, ita Lib. S. August. L: de haeresibus haeres: 77. ut contrarium erroribus contra fidem annumeret. Dico a deo es, ipse ē factu, non plures mundi; etsi de facto n̄ dentur, possent tamen plures produci à Deo; enim n̄ appareat repugnatio, neque ex parte ipsius omnipotentiae Dei, neque ex parte ipsorum mundorum. Quod a mundus sit perfectus patet ex eo, quia illud ē perfectum cui in suo genere nihil deest, sed mundo nihil deest in suo genere: nam in primis datur in mundo aliarum partium in se ipsis spectatarum bonitas et perfectio: datur deinde et varietas partium. Tertio datur etiam ordo earundem ejus partium: quo eidem in suo genere nihil deest. De duratione a eius quamdiu iam duraverit incertum ē inter Authores. Hebrei enim à mundo condito usque ad Natalem Xti numerant annos ter mille septingenta septuaginta. Graeci cum 70 Interpretibus quinque mille quingentos annos. V: Beda mille centum nonaginta novem. Bellarminus et Petavius 3 fere et alii plures vel pauciores. Dico a etiam mundus durare in aeternum cum solo concursu Dei ordinario, n̄ tamen ita durabit: quia in die supremi iudicii cessabit motus caelorum. Sumitur colligitur ex illo Isaiae, 60. non occidet ultra Sol, nec Luna minuetur, quod intelligi debet de caelis n̄ quoad substantiam; cum sint incorruptibiles, sed quoad motum et influentias in haec inferiora. Hoc a posito cessabunt omnes generationes mixtorum, quippe quae absque illo motu, eiusque influxis continuari nequeunt. manebunt quo in aeternum solummodo Angeli, Caeli, Elementa et homines divina virtute redivivi. His igitur relictis sit

Quaestio 1a

de

Caelo.

Articulus 1mus

an caelum constet materia et forma? et quot sint caeli?

Resp. duobus modis aliquid potest dici simplex. 1mo simplicitate opposita mixtioni, quod nempe n̄ ē compositum ex 4 elementis,

virtualiter saltem non ex manentibus, quamvis constet materia et
forma. Secundo sensu excludente compositionem ex materia et forma
quo videlicet ex nulla penitus materia et forma componitur.
Caelum primo modo esse simplex patebit ex decursu,
an autem secundo modo, sit etiam simplex quaeritur. igitur

N. 349 **Dico.** Caelum non est corpus simplex excludens compositionem ex
materia et forma, adeoque constat materia et forma. ita Aristoteles
l. 1 de Caelo textu 9. & 95. illis verbis: Caelum autem est quiddam
eorum, quae singularia sunt, et eorum quae ex materia
sunt. *Probatur ratione.* Corpus simplex est substantia completa independens
a materia, sed caelum non est substantia completa independens a
materia, ergo caelum non est corpus simplex. Minor certa, quia tale
corpus neque educitur, neque partialiter componitur ex materia. Minor
probatur, substantia completa independens a materia est substantia intelligens,
caelum non est substantia intelligens. ergo C. Minor omnium iudicio est
certissima. Maior probatur. Substantia immaterialis est substantia intelligens,
sed substantia completa independens a materia est substantia intelligens,
nam Angeli non ex alia ratione dicuntur spirituales, quam quia sunt
formae completae, per se subsistentes, et independentes ab omni materia,
ergo C. Minor etiam fit clara ex eo, quia immaterialitas est a priori
ratio, et veluti radix intellectivitatis. ergo caelum cum non
sit substantia intelligens constat materia et forma. Est autem materia
caelorum et materia corporum sublunarium diversae formaliter
rationis: omnis materia caelorum, et materia corporum sublunarium
dupliciter considerari possunt nempe materialiter seu entitative,
et formaliter: materialiter considerantur, si praecise earundem entitates
spectentur: considerantur vero formaliter, si spectentur formales
rationes, per quibus ad proprias formas ordinantur. Si primo modo
sumantur, sunt eiusdem rationis, nimirum sunt pura potentia substantialis,
si autem secundo modo accipiantur, sunt diversae omnino rationis
quoniam materia caelorum et materia corporum sublunarium sub diversis
rationibus formalibus ad suas formas ordinantur, materia quippe caelorum ordinatur
ad formas caelestes modo inamissibili possidendas.

mat̄a verò corporum sublunarium, et corruptibilium
ordinis ad sublunares modo, modo amissibili sortitas.
Nec inas. quia licet gloriosa sint incorruptibilia, mat̄a tamen
ipsorum erit eiusdem rationis cum mat̄a corporum corruptibilium; quia
similiter licet cœli sint incorruptibiles, tamen mat̄a ipsorum erit
eiusdem rationis cum mat̄a rerum sublunarium et corruptibilium
Ptes. con. nec est par: quia enim gloriosa ex sua mat̄a non erunt
incorruptibilia, sed duntaxat ex speciali Dei privilegio
ex mat̄a sua per se erunt corruptibilia, secus cœli qui ex mat̄a sua
incorruptibiles; unde mat̄a eorum per se est ex mat̄a sua, ordinis ad
formam modo inamissibili obtinendam, ac proinde substantiali
ratione diversa ab ea, sub qua mat̄a corporum sublunarium et
corruptibilium per se ad formam ordinis.

Quo 2do. undecim nro cœlorum dantur numerum cœlum Lunæ,
Mercurij, Veneris, Solis, Martis, Jovis, Saturni, cœlum N. 390
stellarum sive firmamentum, cœlum cristallinum, primum mobile
denique cœlum Empyreum, quod gloriosa natorum sedes est.
glud ratio Decem dantur cœli, qui numerantur diversi motus cœlorum
propter 7 motus planetarum numerantur alij 4 motus
2 perfecti et 2 imperfecti: qui etiam librationes vocantur. quorum
primus motus perfectus firmamenti est ab oriente in occidentem
et absolvitur spatio 24 horarum. 2dus motus perfectus est ab occidente
in orientem qui absolvitur spatio 25000 septingentorum annorum
et dierum 120. iste dicitur motus proprius firmamenti. tertius
motus imperfectus a polo ad polum, sive a meridie in septentrionem
et a septentrione in meridiem, hic motus dicitur libratio,
et durat per breve spatium, scilicet per 24 minuta: imprimitur
firmamento a primo mobili, cui est coævalis. 4tus motus
imperfectus est 2da libratio, qui durat per 2 gradus. hic motus est
ab oriente in occidentem, et imprimitur firmamento a cœlo
cristallino, cui est coævalis, quod patet. Quo 3o. S. Paulus
dixit se in raptu ascendisse supra omnes cœlos, et verisimile
usque ad 3tium, ibi ut S. doctor dicit nomine primi cœli
intelligitur sydereum, nomine 2di crystallinum, et nomine 3tij Empyreum.

N. 991 Obj. 1ᵒ contra 1ᵃᵐ concluſ. Si cælum haberet mãam, ex qua partes ejus fierent, deberet id eẽ generabile et corruptibile. consequens non admittimus. Conſequentia probatur ex Ariſt. et Metaph. 7: 17 ubi dicit: nec omnium mãa ẽ, ſed quorundam, quorum generaõ et transmutaõ invicem ẽ. ergo cælum ſi habet mãam, erit generabile et corruptibile.

2do. non ẽ alia raõ aſſerendi quia ſublunaria conſtare mãa et fõa, quam quia experimus ea ſubſtantialiter transmutari. ergo cum tale experientia in cælo non habeamus, nec poſſumus dicere illud conſtare mãa et fõa.

3tiò. cælum ſpeciatim Empyreum debet eẽ ſubſtantia inter purè corporeas perfectiſſima, ſed ſubſtantia inter purè corporeas perfectiſſima ẽ corpus compoſitum ſimplex. ergo etc. minor conſtat ex dignitate cæli Empyrei, quod ẽ ſedes Dei et patria Beatorum, quam condecet ut ſit ſubſtantia inter omnes ſubſtantias corporeas naturaliter poſſibiles. Idem ex eo colligitur, quod tale corpus ſit ſe ſubſiſtens et independens à mãa ſic magis perfectus, quam alia ſubſtantia corporea, et conſequenter ijs omnibus ſuperior ſubſtantia.

4tò contra 2ᵃᵐ concluſ. obj. Adhuc ſunt tantum tres cæli, nempe planetarum, firmamentum et cælum Empyreum, quod non ſit ſecundum ... a. probatur ex illo D. Pauli ad Corinth. 2. 12. Scio hominem ante annos 14 raptum uſque ad 3tium cælum, quod tantum ſit 3 cæli.

N. 992 Reſpondeo ad 1ᵘᵐ. D: Antecedens. Si cælum haberet mãam, quæ eſſet ſubjecta paſſiva privativa, tunc foret generabile et corruptibile cn. Si haberet mãam, quæ eſſet ſubjecta purè receptiva, nego et ad probationem dico minorem. Quæ habent mãam, quæ tantum ẽ ſubjecta receptiva fõæ, prout in fieri illa ſunt generabilia et corruptibilia nego, quæ habent mãam, quæ ẽ ſubjecta privativa earum, ẽ generaõ et corruptio cn. et ſimiliter ad Ariſt. ad auth. Phil. dicit id eum loqui de mãa quæ ẽ ſubjecta paſſiva et privativa, non vero de mãa purè receptiva, cujuſmodi ẽ mãa cæli.

Resp. ad 2dum. n. a. Licet enim transmutatio substantialis, quam experimur in sublunaribus, sit ratio sufficiens ad asserendam compositionem ex materia et forma; non tamen est unica, cum alia quoque superesse: velut obiter ostendi ex ipso modo, quo agit caelum, scilicet localiter, motumque successivum, quorum neutrum esse potest sine materia, quam non possunt esse sine qualitate.

Resp. ad 3tium d: m n: m nam nullum impossibile est, substantiam interiore quietas perfectam esse chymerice: neque complexum simplex est impossibile, ut patet in glorioso corpore.

Resp. ad 4tum. per 3 caelos ab Apostolo recensitos illi intelliguntur 3 praecipuas mundi regiones nempe Elementarem, caelestem et Empyream: 1a regio 4 Elementa complectitur, 2a caelos mobiles capit, 3tia regio caelum empyreum comprehendit, non respectu neque supra in glorioso.

Articulus 2dus

an
Caeli sint incorruptibiles, solidi, et animati?

Dico 1o caelos ab intrinseco esse incorruptibiles docet Aristoteles L. 1o de caelo. C. 3. quod Peripatetici communiter cum plures antiquos, inter quos fuit Plato, quamvis antea aliqui Aristoteles ample Annotavit, diximus esse caelos esse ab intrinseco incorruptibiles, quia eos esse ab extrinseco corruptibiles, suspensione divini concursus conservantis certum est: et hoc solet [illegible] utrum caeli ab intrinseco seu ex principiis sibi intrinsecis sint corruptioni obnoxii. N: 393us

Dico 2o. solidum hic aliquod durum et impervium quod velut crystallum, quod intra se non admittit aliud corpus, neque illis transitum praebet: fluidum vero aliquando in liquore aliquem [illegible] sicuti est aqua, sed corpus meabile, quod nempe alio corpora transire sinit absque penetratione, qualis est aer - his positis; N: 394us